

การผลิตอบุจฉัณในภาษาไทยของนักศึกษาวจันต้งชันปีที่เรียนภาษาไทย ในฐานะภาษาที่สอง

ชิน เชีย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding author: xin.x@ku.th

บทคัดย่อ

การใช้อุปุจฉัณเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา และเป็นสิ่งท้าทายในการเรียนภาษาที่สอง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชันปีของนักศึกษาวจันที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองกับความสามารถทางอุปุจฉัณด้านการผลิตอบุจฉัณ ข้อมูลเก็บจากเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาวจันต้งชันปีที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองต้งหมด 34 คน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่ในชันปีที่ 4 กับกลุ่มที่อยู่ในชันปีที่ 2 โดยศึกษาจากแง่ความหนาแน่นของอุปุจฉัณ ซึ่งสัมพันธ์กับความเป็นธรรมชาติของการใช้ภาษา และแง่วงความหมายต้งทาง ซึ่งสะท้อนความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในวงความหมายต้งกัน ผลการวิจัยยังไม่พบหลักฐานสนับสนุนว่าชันปีมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางอุปุจฉัณด้านการผลิตอบุจฉัณในกลุ่มตัวอย่างต้งกล่าว ความหนาแน่นของอุปุจฉัณของสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.653$) และวงความหมายต้งทางมีลักษณะคล้ายกัน ถ้อยคำอุปุจฉัณภาษาไทยที่นักศึกษาวจันผลิตอบุจฉัณอยู่ในวงความหมายสงครามโดยส่วนมาก และอุปุจฉัณภาษาไทยที่นักศึกษาวจันผลิตอบุจฉัณมีความคล้ายกันกับอุปุจฉัณภาษาจันที่เจ้าของภาษาผลิตอบุจฉัณ ซึ่งสะท้อนอิทธิพลจากการถ่ายโอนจากภาษาที่หนึ่ง อย่างไรก็ตาม การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอุปุจฉัณในการเรียนการสอนภาษาไทย อาจช่วยพัฒนาความตระหนักรู้ด้านมโนทัศน์และความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาไทยของผูเรียนชาวจันได้

คำสำคัญ : 1. ความสามารถทางอุปุจฉัณ 2. การผลิตอบุจฉัณ 3. ผูเรียนภาษาไทยชาวจัน 4. ชันปี
5. ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

Metaphor production in Thai among Chinese students at different academic year levels learning Thai as a second language

Xin Xie

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand

Corresponding author: xin.x@ku.th

Abstract

Metaphor use is a crucial factor for achieving naturalness in language and poses a major challenge for second language learning. This study aims to investigate the relationship between academic year level and metaphor production as a dimension of metaphorical competence among Chinese learners of Thai as a second language. Data were collected from Thai essays written by 34 Chinese undergraduate students, divided into two groups: second-year and fourth-year students. The analysis focused on metaphorical density, which correlates with language naturalness, and source domains, which reflect the ability to establish semantic connections across different domains. The findings did not provide evidence of a statistically significant relationship between academic year level and metaphor production competence in this sample. Metaphorical density did not differ significantly between the two groups ($p = 0.653$), and both groups utilized similar source domains. Most Thai metaphorical expressions produced by the learners belonged to the domain of "WAR" and exhibited striking similarities to native Chinese metaphors, suggesting the influence of L1 transfer. Nevertheless, integrating metaphor-oriented content into Thai language teaching may help enhance conceptual awareness and foster greater naturalness in Thai language use among Chinese learners.

Keywords: 1. Metaphorical competence 2. Metaphor production 3. Chinese learners of Thai
4. Academic year level 5. Thai as a second language

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์นี้การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยกับคนจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน เนื่องจากประเทศไทยกับประเทศจีนเป็นประเทศสัมพันธ์ไมตรีกันมาช้านาน รวมถึงอิทธิพลของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน ภาษาไทยในฐานะภาษาสำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับความสนใจจากผู้เรียนชาวจีนอย่างต่อเนื่อง (Yang, 2023) ปัจจุบันในประเทศจีนมีสถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยมากกว่า 40 แห่ง และนักศึกษาชาวจีนติดอันดับหนึ่งในด้านจำนวนนักศึกษาที่นิยมศึกษาต่อในประเทศไทยเมื่อปีการศึกษา 2568 (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2025) แสดงให้เห็นว่าจำนวนคนจีนที่กำลังเรียนหรือต้องการเรียนภาษาไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสื่อสารกับคนไทยและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

การสื่อสารระหว่างคนไทยกับคนจีนด้วยภาษาไทยจะมีความราบรื่นและประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อภาษาไทยที่คนจีนพูดนั้นมีความถูกต้องและความเป็นธรรมชาติ ในบริบทการเรียนภาษาไทยของชาวจีน ผู้เรียนบางกลุ่มอาจสามารถสื่อสารตามหลักไวยากรณ์พื้นฐานได้ แต่การใช้ถ้อยคำให้เป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมไทยยังเป็นประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม เช่น ในข้อมูลสังเกตเบื้องต้นพบคำพูดของคนจีนว่า “โค่วิดขโมยมากมาจากฉันไป” หรือ “บุคลากรทางการแพทย์เป็นก้าแพง” เมื่อคนไทยได้ยินคำพูดดังกล่าว อาจจะรู้สึกแปลกประหลาดและไม่ค่อยเข้าใจ หากใช้เวลาพิจารณาเล็กน้อยก็สามารถเข้าใจความหมายได้ เหตุผลที่ทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกแปลกประหลาด ก็คือคำพูดไม่มีความเหมาะสมกับบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย หรืออย่างน้อยไม่มีความเหมาะสมมากพอ ถ้ามองไปอีกชั้นหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถในการใช้อุปลักษณ์ยังไม่ดีมากนัก ซึ่งจะนำไปสู่การขาดความถนัดทางความคล่องทางมโนทัศน์ (conceptual fluency) โดยความสามารถในการใช้อุปลักษณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่อยู่ภายใต้ความคล่องทางมโนทัศน์ (Danesi, 1993)

นอกจากการใช้อุปลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมแล้ว ถ้าผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนไม่ใช้อุปลักษณ์ตลอดเวลาการสื่อสารกับคนไทย ก็มีโอกาสทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกแปลก ๆ ไม่ธรรมชาติเช่นกัน เนื่องจากการประกอบสร้างปริเจตด้วยวิธีอุปลักษณ์เป็นลักษณะขั้นพื้นฐานของเจ้าของภาษา

(Danesi, 1993) ซึ่งทักษะต่าง ๆ ด้านการใช้อุปลักษณ์เช่นนี้เป็นทักษะที่เจ้าของภาษาควรมีความถนัด (Low, 1988) การที่คำพูดของผู้เรียนชาวจีนขาดความเป็นธรรมชาติจึงเกี่ยวข้องกับทักษะด้านการใช้อุปลักษณ์ หรือที่เรียกกันว่าความสามารถทางอุปลักษณ์ (metaphorical competence) โดยเฉพาะด้านการผลิตอุปลักษณ์ (metaphor production)

ไม่ว่าในการพูดหรือการเขียน มนุษย์จะใช้ภาษาเชิงอุปลักษณ์จำนวนมากทั้งแบบไม่ชนบและชนบ (novel and frozen figurative language) ทุก ๆ 100 คำพูด ผู้พูดจะใช้อุปลักษณ์ไม่ชนบ 1.50 คำ และอุปลักษณ์ชนบ 3.40 คำโดยเฉลี่ย และในทุกสัปดาห์จะผลิตอุปลักษณ์ไม่ชนบมากกว่า 3,000 คำ และอุปลักษณ์ชนบมากกว่า 6,000 คำ (Pollio et al., 1977, pp. 5–9) กล่าวอีกนัยหนึ่ง อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นสิ่งตกแต่งของปริเจตหรือตัวเลือกในการประกอบสร้างปริเจต แต่เป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการประกอบสร้างปริเจต (Danesi, 1993, 1995, 2016) ซึ่งคล้ายกับเลคอฟและจอห์นสันที่เชื่อว่าอุปลักษณ์ไม่ได้อยู่ในสำนวนโวหารเท่านั้น แต่อยู่ในระบบโนทัศน์ของมนุษย์ และสะท้อนออกมาผ่านถ้อยคำภาษาที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน (Lakoff & Johnson, 2003) กล่าวอีกนัยหนึ่ง เราใช้อุปลักษณ์ในการคิดและการกล่าวภาษาตลอดเวลา เพราะฉะนั้นปริเจตภาษาไทยที่ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองผลิตออกมาจึงไม่น่าแปลกใจที่เจ้าของภาษารู้สึกว่ายากขาดความเป็นธรรมชาติ เพราะอุปลักษณ์ที่ใช้ไม่มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม (culturally appropriate) จำนวนอุปลักษณ์ไม่พอ หรือแม้กระทั่งไม่มีการใช้อุปลักษณ์ตลอดเวลาการใช้ภาษาไทย หนึ่งความสามารถทางอุปลักษณ์มีบทบาทสำคัญยิ่งในทุกด้านของความสามารถทางการสื่อสาร (communicative competence) และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนการสอนภาษาที่สอง (Littlemore & Low, 2006) ความสามารถทางอุปลักษณ์จึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีน

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถทางอุปลักษณ์เป็นประเด็นสำคัญและได้รับความสนใจตลอดเวลาในการศึกษาความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาที่สอง (Xu & Yuan, 2012; Chen, 2016; Yuan, 2020) ปัจจัยหลัก ๆ เช่น รูปแบบการคิด (cognitive style) (Johnson & Rosano, 1993; Littlemore, 2001; Xu et al., 2012) เพศ (Xu et al., 2012) ความสามารถทางอุปลักษณ์ของภาษาที่หนึ่ง (Wang & Sun, 2020) และสมรรถภาพทางภาษา (language proficiency)

ของภาษาที่สอง ซึ่งยังเป็นข้อถกเถียงกันอยู่ นักวิชาการบางกลุ่มเห็นว่าความสามารถทางอุปลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับสมิทธิภาพทางภาษา (Littlemore et al., 2014; Aleshtar & Dowlatabadi, 2014; Lin, 2022) ขณะที่นักวิชาการอีกกลุ่มเห็นว่าความสามารถทางอุปลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับสมิทธิภาพทางภาษา (Johnson & Rosano, 1993; Yuan & Guo, 2014; Yuan & Zhang, 2015; Yuan, 2016; Yuan & Xu, 2019)

ปัจจุบันงานวิจัยที่ศึกษาความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองมีอยู่จำนวนมากแล้ว (Hashemian & Nezhad, 2007; Yuan & Zhang, 2015; Sabet & Tavakoli, 2016; Wang & Sun, 2020; Lu & Deignan, 2024) และมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งกล่าวถึงภาษาอื่น เช่น ภาษาจีน (Lin, 2022) ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน (Danesi, 1993) แต่ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง อีกทั้งการศึกษาความสามารถทางอุปลักษณ์ยังเกิดประโยชน์ต่อศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การเรียนการสอนเชิงปฏิบัติ การแปลและการล่าม (Nacey, 2017) ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองโดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนชาวจีน และการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยกับคนจีนด้วยภาษาไทย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการผลิตุปลักษณ์ในภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนต่างชั้นปีที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง โดยเลือกชั้นปีของนักศึกษาเป็นตัวแทนสมิทธิภาพทางภาษา เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มี การสอบวัดสมิทธิภาพทางภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่เข้ารับทดสอบได้ง่ายและสะดวกในประเทศจีน และงานวิจัยที่ผ่านมา มีจำนวนไม่น้อยใช้ชั้นปีของนักศึกษาแทนสมิทธิภาพทางภาษา (Yuan & Guo, 2014; Yuan & Zhang, 2015; Yuan, 2016; Yuan & Xu, 2019)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองกับความสามารถทางอุปลักษณ์ด้านการผลิตุปลักษณ์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

เดนิสได้นำเสนอความคล่องทางมโนทัศน์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ความไม่ธรรมชาติของภาษาที่ผู้เรียนภาษาที่สองผลิต โดยผู้เรียนเหล่านี้จะมีความถนัดทางความสามารถ

ทางภาษาศาสตร์ (linguistic competence) (เช่น ไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค เป็นต้น) และความสามารถทางการสื่อสาร (การส่งสารและรับสารกับคู่สนทนาอย่างเข้าใจเจตนา) โดยกล่าวว่า ถ้าอยากมีความคล่องทางมโนทัศน์ ต้องเข้าใจภาษาสะท้อน (reflect, decode) มโนทัศน์อย่างไรและภาษาปรับเปลี่ยน (encode) เป็นมโนทัศน์อย่างไร โดยยึดตามหลักเหตุและผลเชิงอุปลักษณ์ (Danesi, 1993, 1995) ความคล่องทางมโนทัศน์ก็อาจถูกมองเป็นกระบวนการถ่ายโยงทางปริชานอย่างหนึ่ง (cognitive mapping operation) เป็นวิธีการถ่ายโยงประสบการณ์ความรู้ที่ไปยังโลกแห่งมโนทัศน์ โดยไม่รู้ตัว (Danesi, 1993) ต่อมาในปี 2016 ได้นิยามอีกครั้งว่า ความคล่องทางมโนทัศน์ คือ ความสามารถในการใช้ระบบอรรถศาสตร์เชิงมโนทัศน์ (conceptual-semantic system) ที่ผลิตประจักษ์เชิงอุปลักษณ์ (figurative discourse) (Danesi, 2016) Hashemian and Nezhad (2007) อธิบายเพิ่มเติมว่า ความคล่องทางมโนทัศน์เป็นความสามารถในการใช้และเข้าใจมโนทัศน์เชิงมโนทัศน์ (conceptual concept) ของภาษาที่ให้ได้

ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานอุปลักษณ์จะถูกมองว่าอยู่ในระบบมโนทัศน์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง มโนทัศน์บางส่วนมีโครงสร้างเชิงอุปลักษณ์ หรือเป็นที่เรียกกันว่า มโนทัศน์เชิงอุปลักษณ์ (metaphorical concept) (Lakoff & Johnson, 2003) แม้ความคิดที่ว่ามโนทัศน์ประกอบสร้างโดยวิธีอุปลักษณ์ทั้งหมดหรือไม่ ยังเป็นข้อถกเถียงกันอยู่ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่ามโนทัศน์จำนวนมากมีโครงสร้างเชิงอุปลักษณ์ (Danesi, 1993, 1995) และมโนทัศน์ทั่วไป เช่น สีและการเคลื่อนไหว ตลอดจนถึงความรักและยุติธรรมประกอบสร้างโดยอุปลักษณ์อย่างเป็นแบบฉบับ (Danesi, 1995) อีกทั้งเดนิสยังให้คำอธิบายว่า การประกอบสร้างประจักษ์โดยวิธีอุปลักษณ์เป็นสิ่งที่อยู่ภายใต้ (underlie) ความคล่องทางมโนทัศน์ (Danesi, 1993) จึงเห็นได้ว่า ถ้าผู้เรียนต้องการมีความถนัดด้านความคล่องทางมโนทัศน์ในภาษาที่สอง จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณ์

กล่าวโดยสรุป ในกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ความคล่องทางมโนทัศน์ คือ ความเข้าใจมโนทัศน์ที่อยู่เบื้องหลังภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนและการนำไปใช้อย่างเหมาะสมในปริจเฉทภาษาไทย ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับความสามารถทางอุปลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีน เนื่องจากมโนทัศน์จำนวนมากมีโครงสร้างเชิงอุปลักษณ์

ในปลายทศวรรษ 1970 นักวิชาการกลุ่มหนึ่ง (Pollio & Burns, 1977; Gardner & Winner, 1978; Pollio & Smith, 1979) เริ่มกล่าวถึงความสามารถทางอุปลักษณ โดยเน้นในภาษาที่หนึ่ง เช่น การพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณของเด็ก ต่อมา Danesi (1986, as cited in Danesi, 2016) และ Low (1988) ได้นำความสามารถทางอุปลักษณไปศึกษาในบริบทภาษาที่สอง ซึ่งแตกต่างกับความสามารถทางภาษาศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารที่มักได้รับความสนใจจากทั้งผู้เรียนและผู้สอน ส่วนความสามารถทางอุปลักษณเป็นสิ่งที่มักถูกมองข้ามและผู้เรียนมักจะขาด (Danesi, 1995; Hashemian & Nezhad, 2007) โดย Low (1988) เห็นว่าอุปลักษณมีบทบาทสำคัญในประเด็นวิธีการถ่ายทอดเป็นถ้อยคำ (verbalize) ของสิ่งที่ไม่รู้ (unknown) หรือสิ่งที่พรรณนาอย่างแม่นยำได้ยาก (hard to describe accurately) และปัญหาต่าง ๆ ด้านปริจเฉท (discourse problems) ทักษะต่าง ๆ ด้านอุปลักษณเป็นทักษะที่เจ้าของภาษาควรมีความถนัด และเป็นทักษะที่ผู้เรียนควรพัฒนาถึงระดับหนึ่ง ถ้าหากผู้เรียนต้องการเป็นผู้ใช้ที่มีความเชี่ยวชาญ Danesi (1993) ก็มีความคิดที่คล้ายกัน การประกอบสร้างปริจเฉทด้วยวิธีอุปลักษณเป็นลักษณะขั้นพื้นฐานของเจ้าของภาษา ในการเรียนการสอนภาษาที่สองการมองข้ามอุปลักษณเท่ากับการมองข้ามระบบมโนทัศน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในปริจเฉทที่เจ้าของภาษาผลิต ความสามารถในการใช้อุปลักษณเป็นสัญลักษณ์ที่แท้จริงของความเชี่ยวชาญการใช้ภาษา กล่าวโดยสรุป อุปลักษณเป็นลักษณะสำคัญของปริจเฉทที่เจ้าของภาษาผลิต และเป็นสัญลักษณ์ของความเชี่ยวชาญในการเรียนภาษาที่สอง

แนวคิดที่ต่างกันอาจจะมีการนิยามองค์ประกอบ (components) หรือความสามารถย่อย (subcompetence) ของความสามารถทางอุปลักษณที่ต่างกัน ในการออกแบบการเรียนการสอนภาษาที่สอง Low (1988) ได้ให้คำแนะนำว่าต้องให้ความสนใจกับด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) Ability to construct plausible meanings 2) Knowledge of the boundaries of conventional metaphor 3) Awareness of acceptable topic and vehicle combinations 4) Ability to interpret and control "hedges" 5) Awareness of "socially sensitive" metaphor ต่อมา Danesi (1993) ได้นำเสนอการศึกษาความสามารถในการเข้าใจและผลิตอุปลักษณของผู้เรียนภาษาที่สองเพื่อทดสอบความสามารถทางอุปลักษณ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ให้เลือกความหมายถูกต้องของข้อความ

เชิงอุปลักษณและการแปลประโยคอุปลักษณ กับงานเขียนในหัวข้อกำหนด และในปี 2003 ได้เสนอความสามารถย่อยสามอย่าง ได้แก่ Metaformal subcompetence, Reflexive subcompetence และ Associative subcompetence ในแง่ของความสามารถทางมโนทัศน์ (Danesi, 2003, pp. 75–76) นอกจากนี้ Littlemore (2001) ได้พัฒนาแนวคิดของตนขึ้นมา ซึ่งแบ่งความสามารถทางอุปลักษณเป็น 1) Originality of metaphor production 2) Fluency of metaphor interpretation 3) Ability to find meaning in metaphor 4) Speed in finding meaning in metaphor เห็นได้ว่าแนวคิดที่ต่างกันอาจจะให้ความสนใจกับแง่มุมที่ต่างกันของความสามารถทางอุปลักษณ เช่น Low ได้ตระหนักถึงความยอมรับของอุปลักษณที่ผู้เรียนผลิต ในขณะที่ Littlemore ได้เพิ่มความเร็วในการค้นหาความหมายของอุปลักษณเนื่องจากเห็นว่ามีผลต่อการติดต่อสื่อสาร แต่แนวคิดของ Danesi ไม่ปรากฏความสามารถย่อยในด้านการวินิจฉัยอุปลักษณ อย่างไรก็ตามทั้งสามแนวคิดต่างให้ความสนใจกับด้านการตีความและการผลิตด้วยกัน ต่อมา Wang and Sun (2020) ได้บูรณาการจากหลากหลายแนวคิดดังกล่าวและทำการสรุปว่าความสามารถทางอุปลักษณประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวินิจฉัยถ้อยคำเป็นอุปลักษณหรือไม่ และเวลาที่ใช้ (identification) 2) การตระหนักถึงอุปลักษณมีความเหมาะสมหรือไม่ (acceptability) 3) การตีความหรือการค้นหาความหมายของอุปลักษณ (interpretation) และ 4) การผลิตอุปลักษณ (production)

ในอีกทางหนึ่ง Yuan et al. (2012) ได้ให้คำนิยามของความสามารถทางอุปลักษณที่แตกต่าง ความสามารถทางอุปลักษณ คือ ความสามารถของผู้รับรู้ในการสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสิ่งที่รับรู้ที่อยู่ในวงความหมายต่างกัน และพวกเขาเชื่อว่าการที่ใช้อุปลักษณที่อยู่ในภาษาเป็นสิ่งที่ทดสอบความสามารถทางอุปลักษณสิ่งที่ได้รับการศึกษาน่าจะเป็นความสามารถที่ผสมความสามารถทางอุปลักษณกับสมิทธิภาพทางภาษา และต่อมามีคำอธิบายเพิ่มเติมว่า ความสามารถในการวินิจฉัย การตีความ และการผลิตอุปลักษณ เป็นต้น เป็นลักษณะภายนอกของความสามารถทางอุปลักษณ ไม่สามารถสะท้อนเนื้อหาของความสามารถทางอุปลักษณได้ ในกระบวนการผลิตอุปลักษณ เมื่อผู้คนใช้สมองสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในวงความหมายต่างกัน และสามารถนึกถึงการนำลักษณะของสิ่งหนึ่งไปอธิบายลักษณะของอีกสิ่งหนึ่ง

การทำงานของความสามารถทางอุปลักษณ์ก็จบลงแล้ว (Xu et al., 2014)

จึงเห็นได้ว่าแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในวงความหมายต่างกัน ซึ่งเกิดขึ้นในสมองทั้งนั้น และไม่เกี่ยวกับการพูดและการเขียน ดังนั้น ในการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ตามแนวคิดนี้ จะมุ่งเน้นที่วงความหมายต้นทางที่ผู้เรียนผลิตออกมา โดยมีการสนับสนุนจาก Yuan (2016) ที่ว่าผู้เรียนที่อยู่ในชั้นปีต่างกัน แต่เลือกใช้วงความหมายต้นทางที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน เท่ากับมีความสามารถทางอุปลักษณ์ที่คล้ายกัน และงานของ Yuan and Xu (2019) ที่นำเสนอว่าเมื่อมีการกำหนดวงความหมายปลายทางวงความหมายต้นทางที่ผลิตออกมาจะมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง ซึ่งก็คือความสามารถทางอุปลักษณ์ตามแนวคิดนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาจากทั้งแง่ความหนาแน่นของอุปลักษณ์ตามแนวคิดของ Danesi (1993) และแง่วงความหมายต้นทางของ Yuan (2016) และ Yuan and Xu (2019) ต่างสนใจศึกษาข้อมูลจากผู้เรียนผลิตออกมา และเพื่อเป็นความสะดวกในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจึงเลือกเรียงความที่ผู้เรียนผลิตเป็นกลุ่มข้อมูล อย่างไรก็ตาม จะไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยเขียน

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการของ Danesi (1993) กล่าวโดยสรุป ให้ผู้เรียนภาษาที่สองเขียนเรียงความในหัวข้อที่กำหนด ซึ่งหัวข้อที่กำหนดมักมีความเป็นนามธรรม หลังจากนั้นค้นหาประโยคที่ประกอบด้วยอุปลักษณ์ที่มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม ประโยคหนึ่งประโยคคิดเป็นดัชนี (token) หนึ่งตัว โดยไม่นับซ้ำกรณีที่ใช้อุปลักษณ์เหมือนกัน หลังจากนั้นหารด้วยจำนวนประโยคทั้งหมดในเรียงความนั้น ๆ ก็จะได้ค่าความหนาแน่นของอุปลักษณ์ (metaphorical density) และคำนวณค่าความหนาแน่นของอุปลักษณ์โดยเฉลี่ย (average metaphorical density) ของกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อนำไปเปรียบเทียบ

เพื่อค้นหาลำดับชั้นปีที่มีผลต่อความสามารถทางอุปลักษณ์ด้านการผลิตอุปลักษณ์ของกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองหรือไม่ ผู้วิจัยเลือกนักศึกษา

ชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอกจำนวนทั้งหมด 34 คน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งหมด 17 คน มีประสบการณ์เรียนภาษาไทยเป็นเวลาประมาณสามปีครึ่ง กลุ่มที่สองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งหมด 17 คน มีประสบการณ์เรียนภาษาไทยเป็นเวลาหนึ่งปีครึ่ง นักศึกษาดังกล่าวมาจากสาขาวิชาภาษาไทยของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศจีน และภาควิชาภาษาไทยของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผู้วิจัยเลือกเรียงความในหัวข้อที่เกี่ยวกับโควิด 19 หรือความรู้สึกระหว่างโควิด 19 ที่นักศึกษาในกลุ่มดังกล่าวเขียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นกลุ่มข้อมูลการวิจัยเนื่องจากโควิด 19 เป็นเชื้อโรคที่จับต้องไม่ได้ มองเห็นได้ยาก มีความเป็นนามธรรม และได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนจีนเป็นเวลาประมาณสามปี ผู้วิจัยได้เก็บเรียงความทั้งหมด 34 ฉบับ จำนวนประโยคโดยเฉลี่ยของกลุ่มชั้นปีที่ 4 อยู่ที่ 24.65 ประโยค ในขณะที่ของกลุ่มชั้นปีที่ 2 อยู่ที่ 21.88 ประโยค

หลังจากนั้นผู้วิจัยค้นหาประโยคที่ปรากฏอุปลักษณ์ที่มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ถ้อยคำอุปลักษณ์ต้องไม่ใช่ถ้อยคำที่มีความหมายประจำรูปที่อยู่ในวงความหมายโควิด 19 หรือการแพทย์ และนับจำนวนโดยไม่นับซ้ำประโยคที่ปรากฏอุปลักษณ์ที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน เช่น ถ้อยคำอุปลักษณ์ “ป้องกัน” กับ “ปกป้อง” จะไม่นับซ้ำ เนื่องจากสื่อความหมายและสะท้อนมโนทัศน์ที่เหมือนกัน ต่อมาหารด้วยจำนวนประโยคทั้งหมดของเรียงความฉบับนั้น ๆ เพื่อหาค่าความหนาแน่นของอุปลักษณ์ ต่อไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าความหนาแน่นของอุปลักษณ์โดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม และข้อมูลสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ด้วยวิธีการ Independent samples test

อนึ่ง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากแง่ความหมายต้นทางตามหลักการของ Yuan (2016) และ Yuan and Xu (2019) เช่นกัน คือ เปรียบเทียบวงความหมายต้นทางของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับโควิด 19 ที่ผลิตโดยนักศึกษาชาวจีนที่อยู่ในชั้นปีต่างกัน และพิจารณาว่าข้อมูลสองกลุ่มมีความต่างหรือความเหมือน ถ้าวางความหมายต้นทางมีความเหมือนกันหรือคล้ายกัน ก็แสดงว่าความสามารถทางอุปลักษณ์มีความเหมือนกัน ถ้าต่างกัน กลุ่มที่ผลิตวงความหมายต้นทางที่มากกว่าและหลากหลายกว่า ก็จะเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางอุปลักษณ์มากกว่า

ข้อผิดพลาดกับอุปลักษณไม่ชนบ (error vs unconventional metaphor)

ในงานเขียนจริงของนักศึกษาชาวจีนอาจพบอุปลักษณที่ไม่เคยปรากฏหรือปรากฏน้อยในภาษาไทย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะอิทธิพลหลากหลายอย่าง เช่น การถ่ายโอนจากภาษาที่หนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการใช้อุปลักษณในภาษาที่สองอย่างมาก (Danesi, 1993; MacArthur, 2010) ผู้เรียนภาษาที่สองอาจใช้อุปลักษณแปลกใหม่ (novel metaphor) เพื่อให้การสื่อสารมีความสวยงามและความชัดเจนมากขึ้น (Wang & Cheng, 2016, as cited in Lu & Deignan, 2024) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดที่ว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวจีนอาจตั้งใจใช้อุปลักษณไม่ชนบในงานเขียนเพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างในการสื่อสาร และถ้าหากผู้เรียนภาษาที่สองใช้อุปลักษณที่ผิดจากปกติ จะถูกมองว่าเป็นข้อผิดพลาดทันที อาจจะเป็นที่ไม่ยุติธรรมสำหรับผู้เรียนภาษาที่สอง (Lu &

Deignan, 2024) อนึ่ง Yuan (2016) มีความเชื่อที่คล้ายกันถ้าใช้อุปลักษณที่มีอยู่แล้วเท่านั้น อาจตอบสนองความต้องการทางการสื่อสารไม่ได้และจะขาดความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ ถ้าพบอุปลักษณไม่ชนบหรือแปลกใหม่ในกลุ่มข้อมูล ผู้วิจัยจะพิจารณาจากด้านความเหมาะสมกับบริบทและความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างถ้อยคำอุปลักษณที่นักศึกษาใช้กับวงความหมายโควิด 19 ถ้ามีความเหมาะสม ประโยคที่ปรากฏถ้อยคำอุปลักษณแบบนี้ จะนับเป็นดัชนี (token) หนึ่งตัวเช่นกัน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเรียงความของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มโดยใช้โปรแกรม SPSS รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ค่าความหนาแน่นของอุปลักษณโดยเฉลี่ยและ Independent samples test ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าความหนาแน่นของอุปลักษณ

ชั้นปี	n	M	SD	t	df	p	d
กลุ่มชั้นปีที่ 2	17	0.1011	0.0990	-0.453	32	0.653	0.156
กลุ่มชั้นปีที่ 4	17	0.1160	0.0923				

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าค่าความหนาแน่นของอุปลักษณเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ($M = 0.1160$) สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ($M = 0.1011$) เพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นว่าค่าความหนาแน่นของอุปลักษณของกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.653 > 0.05$) และมีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับต่ำมาก (Cohen's $d = 0.156 < 0.20$) ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าในกลุ่มตัวอย่างนี้ ยังไม่พบหลักฐานสนับสนุนว่าความสามารถทางอุปลักษณด้านการผลิตอุปลักษณมีความสัมพันธ์กับชั้นปีของนักศึกษา นอกจากนี้ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มค่อนข้างสูง ซึ่งให้เห็นว่าค่าความหนาแน่นของอุปลักษณภายในกลุ่มของทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก กล่าวคือ ความสามารถทางอุปลักษณด้านการผลิตอุปลักษณของแต่ละคนในกลุ่มเดียวกันมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก จึงสรุปได้ว่านักศึกษาชาวจีนที่อยู่ชั้นปีเดียวกันก็อาจจะมีมีความสามารถทางอุปลักษณที่แตกต่างกันมากได้

ผู้วิจัยยังได้รวบรวมถ้อยคำอุปลักษณของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม และแบ่งตามวงความหมาย รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบอุปลักษณของนักศึกษาชั้นปีต่างกัน

วงความหมายต้นทาง	ถ้อยคำอุปลักษณโดยกลุ่มชั้นปีที่ 4	ถ้อยคำอุปลักษณโดยกลุ่มชั้นปีที่ 2
สงคราม	ต่อสู้ ชนะ ป้องกัน ฆ่า เอาชนะ ศัตรู ภูธราน รับมือ กำจัด ที่หลบภัย (54.84%)	ต่อสู้ ชนะ ป้องกัน ปกป้อง คร่า ต่อต้าน สงคราม แนวหน้า รับมือ (59.26%)
การเดินทาง	ก้าว ผ่าน (22.58%)	ผ่าน ติดตาม (18.52%)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบอุปลักษณะของนักศึกษาชั้นปีต่างกัน (ต่อ)

วงความหมายต้นทาง	ถ้อยคำอุปลักษณะโดยกลุ่มชั้นปีที่ 4	ถ้อยคำอุปลักษณะโดยกลุ่มชั้นปีที่ 2
มนุษย์ (สิ่งมีชีวิต)	ขโมย โทษ เจริญหน้า (16.14%)	ขโมย เจริญหน้า ทูบ (14.82%)
การเรียนการสอน	บทเรียน (3.22%)	ทดสอบ (3.70%)
ปรากฏการณ์ธรรมชาติ	ลมและฝน (3.22%)	/
ฝัน	/	ความฝัน (3.70%)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าวงความหมายต้นทางที่นักศึกษาชาวจีนทั้งสองกลุ่มผลิต มีความเหมือนกันในทั้ง 4 วงความหมาย คือ สงคราม การเดินทาง มนุษย์ (สิ่งมีชีวิต) และการเรียนการสอน วงความหมายปรากฏการณ์ธรรมชาติ ปรากฏในเฉพาะกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในขณะที่วงความหมายฝันปรากฏในเฉพาะกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นอกจากนี้ ถ้อยคำ “ลมและฝน” “ความฝัน” ปรากฏในเรื่องความคนเดียวเท่านั้น จากสัดส่วนของแต่ละวงความหมายต้นทางของทั้งสองกลุ่ม เห็นได้ว่านักศึกษาสองกลุ่มมีความนิยมในการเลือกวงความหมายต้นทางที่คล้ายกัน กล่าวได้ว่าวงความหมายต้นทางที่นักศึกษาสองกลุ่มผลิตมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจากมุมมองจำนวนและความหลากหลายของถ้อยคำอุปลักษณะ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายกัน จึงสรุปได้ว่านักศึกษาที่อยู่ชั้นปีต่างกันผลิตอุปลักษณะที่คล้ายกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอตัวอย่างประโยคที่ปรากฏอุปลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้ให้เห็นการใช้อุปลักษณะของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ทั้งสองกลุ่มอย่างชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 1 ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือศัตรูที่มุ่งเข้ามาคุกกรวน (ปี 4)

ตัวอย่างที่ 2 เราต้องชนะการต่อสู้ของการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด (ปี 2)

ตัวอย่างที่ 3 บางทีออกจากบ้านและมหาลัยไปข้างนอกไม่ได้ ชีวิตเหล่านั้น เหมือนกำลังโดนลงโทษ (ปี 4)

ตัวอย่างที่ 4 ฉันมีไข้สูง ปวดเมื่อยตัวเหมือนถูกทุบ (ปี 2)

จากตัวอย่างที่ 1 และ 2 สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาชาวจีนใช้อุปลักษณะสงครามเพื่ออธิบายลักษณะการคุกคามร่างกายมนุษย์จากเชื้อโควิด 19 และผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด 19 ต่อระบบสังคมและเศรษฐกิจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีความเหมาะสมกับบริบทการใช้ภาษาไทย เนื่องจากในภาษาไทยมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายกันเช่นกัน จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร

ขณะที่ในตัวอย่างที่ 3 และ 4 พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะ “ลงโทษ” “ทุบ” ซึ่งเป็นถ้อยคำอุปลักษณะที่ปรากฏน้อยมากในการกล่าวถึงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคในภาษาไทย เมื่อนำถ้อยคำดังกล่าวมาใช้ในบริบทภาษาไทย จึงมีโอกาสทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม การใช้ถ้อยคำอุปลักษณะเช่นนี้อาจไม่ถูกมองว่าเป็นความผิดพลาด เนื่องจากบริบทภาษาแวดล้อมสามารถช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการอธิบาย คือความไม่สะดวกในการดำเนินชีวิตหรือความไม่สบายทางร่างกาย ซึ่งเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 หรือการติดเชื้อโควิด 19 ทั้งนี้ การประเมินจากเจ้าของภาษายังคงมีความจำเป็นในการพิจารณาความเหมาะสมของการใช้อุปลักษณะไม่ชนบ

ดังนั้น สรุปได้ว่านักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 สามารถเลือกใช้อุปลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทภาษาไทยได้ และมีความสามารถในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างวงความหมายต่าง ๆ กับวงความหมายโควิด 19 เพื่อสร้างอุปลักษณะไม่ชนบในบริบทภาษาไทย

กล่าวโดยสรุป ในผลการวิเคราะห์ทั้งด้านความหนาแน่นของอุปลักษณะและด้านวงความหมายต้นทาง ยังไม่พบหลักฐานสนับสนุนว่าในกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ความสามารถทางอุปลักษณะด้านการผลิตอุปลักษณะมีความสัมพันธ์กับชั้นปีของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยค่าความหนาแน่นของอุปลักษณะโดยเฉลี่ยของกลุ่มผู้เรียนสอดคล้องกับ Danesi (1993) และ Lu and Deignan (2024) ที่อยู่ในประมาณ 0.10 ซึ่งงานวิจัยทั้งสองชิ้นนี้เก็บข้อมูลจากงานเขียนในหัวข้อที่กำหนดที่มีความเป็นนามธรรม และมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่คล้ายกัน

ผลการวิจัยนี้ยังไม่พบหลักฐานสนับสนุนว่าชั้นปีของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางอุปลักษณะด้าน

การผลิตอบุจฉนในกลุ่มนักศึกษาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yuan and Guo (2014) ที่ศึกษาการอธิบายความหมายอุปุจฉน Yuan and Zhang (2015) ที่ศึกษาการสรุปรวบยอดเป็นอุปุจฉน เชมโนทัศน์จากกลุ่มประโยค Yuan (2016) ที่ศึกษาการผลิตอบุจฉนจากการเติมถ้อยคำในวงความหมายต้นทาง โดยมีบริบทแจ้งคุณสมบัติของถ้อยคำในวงความหมายปลายทาง และ Yuan and Xu (2019) ที่ศึกษาการผลิตอบุจฉนจากงานเขียนที่กำหนดหัวข้อ โดยใช้เกณฑ์จำนวนและความเหมาะสมของอุปุจฉน กับวงความหมายต้นทาง งานวิจัยทั้ง 4 ชันนี้ยึดตามแนวคิดความสามารถทางอุปุจฉนของ Yuan et al. (2012) แม้ว่าป็นการศึกษาองค์ประกอบความสามารถทางอุปุจฉนที่ไม่เหมือนกัน แต่หัวใจหลักยังคงอยู่ที่ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวงความหมายต้นทางและวงความหมายปลายทาง ผลการวิจัยส่วนหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ยึดตามแนวคิดนี้เช่นกัน จึงนำไปสู่ผลการวิจัยในทิศทางเดียวกัน คือ ยังไม่พบหลักฐานสนับสนุนว่าความสามารถทางอุปุจฉนมีความสัมพันธ์กับชันปีของนักศึกษ และสอดคล้องกับ Johnson and Rosano (1993) แม้ว่าป็นการศึกษาการตีความอุปุจฉน แต่ใช้เกณฑ์ความเหมาะสมของการถ่ายโยงความหมาย (semantic-mapping) ระหว่างสิ่งเปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบในการให้คะแนนกับกลุ่มข้อมูล ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการทางปริธานของผู้ใช้ภาษา มีความคล้ายกับแนวคิดของ Yuan et al. (2012) ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิจัยนี้

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่ง (Littlemore et al., 2014; Aleshtar & Dowlatbadi, 2014; Lin, 2022) ทั้งนี้จะเป็นเพราะวิธีการวัดสมิทธิภาพทางภาษาที่ต้งกัน ในงานวิจัยของ Littlemore et al. (2014) งานเขียนถูกแบ่งตามระดับของ Common European Framework of References for Languages (CEFR) Aleshtar and Dowlatbadi ใช้ Oxford placement test ในการวัดสมิทธิภาพทางภาษาของกลุ่มตัวอย่าง และ Lin ใช้คะแนนสอบ HSK ซึ่งทั้งสามป็นกรอบหรือการทดสอบในการวัดสมิทธิภาพทางภาษาที่ได้รับการยอมรับ ในขณะที่ผู้วิจัยใช้ชันปีของนักศึกษ ซึ่งชันปีของนักศึกษไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่สัมพันธ์กับสมิทธิภาพทางภาษาของนักศึกษที่เรียนภาษาที่สอง ปัจจัยอื่น ๆ เช่น อายุ เพศ ทศนคติ และแรงบันดาลใจ เป็นต้น มีอิทธิพลเช่นกัน ซึ่งปัจจัยบางอย่างควบคุมได้ยาก และชันปีต้งกัน 2 ปี น่าจะมีอิทธิพลต่อ

สมิทธิภาพทางภาษายังไม่มากนัก จึงทำให้แม้ว่าความสามารถทางอุปุจฉนด้านการผลิตอบุจฉนของนักศึกษชันปีต้งกันมีความต้งกันต้งกันอยู่บ้าง แต่ไม่ได้ต้งกันต้งกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อนึ่ง แบบสอบถามของ Lin มุ่งเน้นทดสอบความเข้าใจอุปุจฉน ก็ป็นเหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยต้งกันต้งกันได้

งานวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดที่มีค่านิยมความสามารถทางอุปุจฉนต้งกันสองแนวคิดมาใช้ แนวคิดที่ศึกษาจากความหนาแน่นของอุปุจฉน (Danesi, 1993) สนใจอุปุจฉนที่ผลิออกมาป็นตัวภาษาแล้ว ในขณะที่แนวคิดที่ศึกษาจากแง่วงความหมายต้นทาง (Yuan et al., 2012; Xu et al., 2014) ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ในสมอง ซึ่งป็นความสามารถระดับปริธานถ้ามองตามแนวคิดนี้ อุปุจฉนที่ป็นภาษาพูดและภาษาเขียนต้งผ่านกระบวนการในสมองมาแล้วสองกระบวนการ คือ 1) การหาความสัมพันธ์เชิงปริธานระหว่างสิ่งต้ง ๆ ที่อยู่ใวงความหมายต้งกัน และ 2) การเรียบเรียงป็นภาษาที่สอง ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาความหนาแน่นทางอุปุจฉนได้ผ่านสองกระบวนการนี้เช่นกัน ดังนั้น ถ้าพิจารณาจากมุมมองสองแนวคิดนี้ต้งกัน เมื่อข้อมูลผ่านกระบวนการที่ 2 ที่เกี่ยวกับสมิทธิภาพทางภาษามาแล้วด้วย กลุ่มที่มีสมิทธิภาพทางภาษาดีกว่าย่อมแสดงออกความสามารถทางอุปุจฉนที่ดีกว่า เนื่องจากถ้ามิทธิภาพทางภาษาไม่ดีพอ อาจทำให้การเรียบเรียงข้อความอุปุจฉนในสมองป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูดไม่ถูก แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ป็นไปเช่นนี้ ทั้งนี้ อาจป็นเพราะอุปุจฉนในสมองของนักศึกษกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องอาศัยคำศัพท์ยากมาก เห็นได้จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบอุปุจฉนของนักศึกษชันปีต้งกันไม่ได้ปรากฏคำศัพท์ที่พบเจอน้อยหรือคำศัพท์ยาก ดังนั้น ไม่ว่าจะป็นนักศึกษชันปีที่ 2 หรือชันปีที่ 4 สามารถเรียบเรียงอุปุจฉนในสมองป็นภาษาเขียนได้เหมือนกัน

การศึกษาจากแง่วงความหมายต้นทางจะสนใจแต่กระบวนการแรก เห็นได้จากงานวิจัยของ Yuan (2016) ที่ยอมรับคำตอบที่มีการสะกดคำผิด และคำตอบป็นภาษาจีนป็นกลุ่มข้อมูลวิจัย อย่างไรก็ตามถ้ามองจากหน้าทีของภาษาและเป้าหมายของการเรียนภาษาที่สอง โดยมีหน้าที่หรือเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อสื่อสารกับคู่สนทนาอย่างเข้าใจความหมายและเจตนาถัน การใช้อุปุจฉนอย่างถูกต้องในด้านการออกเสียง การสะกดคำ และความเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมมีความสำคัญทุกด้าน เนื่องจากความ

สามารถทางอุปลักษณมีบทบาทความสำคัญในทุกด้านของความสามารถทางการสื่อสาร (Littlemore & Low, 2006) ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับทั้งกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวงความหมายต่างกันและการเรียบเรียงเป็นภาษาที่สอง

ในแง่ของวงความหมายต้นทางของอุปลักษณที่นักศึกษาชาวจีนผลิต จะเห็นได้ว่ากลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และกลุ่มชั้นปีที่ 2 ผลิตอุปลักษณในวงความหมายต้นทางที่คล้ายกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yuan (2016) และ Yuan and Xu (2019) ที่ว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวจีนอยู่ชั้นปีต่างกัน แต่ผลิตอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายต้นทางคล้ายกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับอุปลักษณที่เจ้าของภาษาไทยกับเจ้าของภาษาจีนผลิต (Xie, 2023) พบว่าสอดคล้องกันในเรื่องอุปลักษณส่วนใหญ่มาจากวงความหมายสงคราม โดยอุปลักษณในวงความหมายสงคราม คิดเป็นร้อยละ 54.84 ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และร้อยละ 59.26 ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2

อย่างไรก็ตาม วงความหมายต้นทางและถ้อยคำอุปลักษณที่นักศึกษาชาวจีนผลิตมีส่วนที่ไม่เหมือนกับเจ้าของภาษาไทยผลิต และส่วนที่ไม่เหมือนมักมีความคล้ายกันกับอุปลักษณที่เจ้าของภาษาจีนผลิต เช่น “ทดสอบ” “ขโมย” ซึ่งเป็นถ้อยคำอุปลักษณที่คนจีนนิยมใช้กันในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด 19 แต่เป็นถ้อยคำที่พบเจอน้อยในภาษาไทย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปรากฏการณ์การใช้ภาษาแบบดังกล่าวน่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาที่หนึ่ง (ภาษาจีน) ก็คือการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์วจนปฏิบัติ (pragmalinguistic knowledge) การเลือกใช้อุปลักษณในภาษาจีนมาใช้ในบริบทภาษาไทย ซึ่งอาจจะเป็นการถ่ายโอนเชิงลบ (negative transfer) เนื่องจากการใช้อุปลักษณแบบดังกล่าวอาจแตกต่างกับขนบธรรมเนียมการรับรู้และการใช้ภาษาของชุมชนภาษาไทย (Kasper, 1992) การถ่ายโอนแบบนี้มีโอกาสนำไปสู่ปัญหาในการสื่อสารได้ แต่ในบริบทนี้การที่จะเกิดปัญหาในการสื่อสารหรือไม่ ต้องพิจารณาอีกครั้งว่าเจ้าของภาษาสามารถตีความอุปลักษณไม่ชนบได้ตรงกับผู้ส่งสารหรือไม่

ยิ่งไปกว่านั้น คำว่า สงคราม ปรากฏในรูปแบบ “สงคราม + ปราศจากควันไรค์วัน” หลายครั้ง ซึ่งไม่ค่อยพบในภาษาไทย แต่นิยมใช้กันในภาษาจีน ยังตอกย้ำการใช้ภาษาเช่นนี้เป็นการได้รับอิทธิพลจากภาษาจีน ซึ่งสอดคล้องกับ Lu and Deignan (2024) ที่พบว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวจีนจะใช้อุปลักษณแปลกใหม่ในภาษาอังกฤษ แต่คล้ายกับอุปลักษณในภาษาจีน เพื่อส่งเสริมการสื่อสาร นอกจากนี้ การใช้ภาษาแบบดังกล่าว

ก็สอดคล้องกับความคิด หลังจากเรียนภาษาที่สองเป็นเวลา นานแล้ว ผู้เรียนยังคงคิดในโน้ตศัพท์ภาษาที่หนึ่ง เพียงแต่พูดในรูปแบบโครงสร้างภาษาที่สอง (Danesi, 1993, 1995) ในกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวออร์เวย์ก็พบลักษณะคล้ายกัน คือ ในการแปลสำนวน ผู้เรียนจะแยกสำนวนภาษาออร์เวย์เป็นส่วน ๆ ก่อน (unpack) และแปลทีละส่วนเป็นภาษาอังกฤษ แล้วจึงนำมารวบรวมกัน (repack) (Nacey, 2017)

ผลการวิจัยส่วนวงความหมายต้นทางไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yuan and Xu (2019) ที่พบว่าวงความหมายต้นทางของอุปลักษณที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวจีนผลิตในงานเขียนคล้ายกับที่ชาวอเมริกันผลิต ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะหัวข้อของงานเขียนที่แตกต่างกัน งานวิจัยนี้เลือกหัวข้อเกี่ยวกับโควิด 19 ในขณะที่ Yuan and Xu เลือกหัวข้อความรักของแม่ เนื่องจากไทยกับจีนมีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้คนไทยกับคนจีนมีประสบการณ์และความคิดเกี่ยวกับโควิด 19 ที่ต่างกัน จึงนำไปสู่อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่ต่างกัน (Xie, 2023) ขณะที่คนส่วนมากมีการรับรู้ความรักของแม่ที่คล้ายกัน จึงนำไปสู่อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่คล้ายกัน (Yuan & Xu, 2019)

บางครั้งผู้เรียนอาจจะเข้าใจสำนวนถ้อยคำบางคำในรูปแบบเป็นก้อน ๆ (chunk) โดยไม่ได้ทำความเข้าใจความหมายภายใน ไม่วิเคราะห์ส่วนประกอบภายในของสำนวนถ้อยคำ ซึ่งอาจจะเพิ่มความเร็วในการผลิตสารและเพิ่มความเป็นธรรมชาติของประจําได้ แต่การเข้าใจความหมายภายในและการวิเคราะห์ส่วนประกอบภายในก็อาจมีอิทธิพลสำคัญต่อความคล่องทางมโนทัศน์ (MacArthur, 2010) ผู้วิจัยเห็นว่านักศึกษาชาวจีนหลายคนมีการใช้ภาษาที่คล้ายกับลักษณะนี้ เช่น “ป้องกัน” กล่าวคือ นักศึกษาอาจจะไม่รู้ที่มาและการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำว่า “ป้องกัน” แต่เนื่องจากพบเจอการใช้คำว่า “ป้องกัน” ในบริบทการจัดการโควิด 19 ในภาษาไทยบ่อยครั้ง จึงนำคำว่า “ป้องกัน” ไปใช้ในการจัดการโควิด 19 ซึ่งการใช้ภาษาแบบนี้สามารถทำให้การใช้ภาษามีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น แต่อาจจะส่งผลด้านลบต่อการทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้

งานวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดหลายอย่าง จำนวนประชากรและกลุ่มข้อมูลยังค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจำกัดระดับการอ้างอิงผลไปยังประชากรในวงกว้าง และควบคุมตัวแปรอื่นได้ยาก เช่น เพศ รูปแบบการคิด ทักษะคิด และแรงบันดาลใจ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ก็อาจจะมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สองและ

การผลิติดุลักษณ์ รวมถึงในขณะที่เขียนเรียงความ นักศึกษาได้พยายามใช้ความรู้เดิมที่หรือไม่มี ก็คงควบคุมได้ยาก และผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีอิทธิพลต่อการผลิติดุลักษณ์เช่นกัน อนึ่งถ้าใช้ข้อมูลจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหรือผู้ใช้ภาษาไทยชาวจีนที่อยู่ในสังคมทำงานของไทย ผลการวิจัยน่าจะมีความชัดเจนและความน่าสนใจมากขึ้น การที่เลือกชั้นปีของนักศึกษาเป็นตัวแทนสมิทธิภาพทางภาษายังคงต้องได้รับการศึกษายืนยันเพิ่มเติม เพราะยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อสมิทธิภาพทางภาษา ถ้ามีผลการทดสอบสมรรถภาพภาษาไทยที่ได้รับการยอมรับ เช่น CU-TFL น่าจะมีประโยชน์กับการวิจัยไม่น้อย สำหรับหัวข้อของเรียงความ แม้ว่าทั่วประเทศจีนมีมาตรการควบคุมเข้มงวดคล้ายกัน แต่การแพร่ระบาดก็ไม่ได้เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันและมีระดับความรุนแรงต่างกันในการปฏิบัติจริงหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ก็อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีโอกาสทำให้ผู้คนมีประสบการณ์ที่ต่างกันได้อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นความสามารถทางอุปลักษณ์ด้านการผลิติดุลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองและความสัมพันธ์กับชั้นปีของนักศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาร่วมกับความรู้ศาสตร์อื่น เช่น ศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

มีผลการวิจัยมากมายเห็นว่าความสามารถทางอุปลักษณ์สามารถพัฒนาได้ด้วยการเรียนการสอนและสนับสนุนให้น่าเนื้อหาเกี่ยวกับอุปลักษณ์เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนจริง (Danesi, 2016; Zhou et al., 2022) และมีผลการวิจัยพิสูจน์ว่า การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอุปลักษณ์ในการเรียนการสอน (metaphor-oriented intervention) มีประโยชน์ต่อการเขียนภาษาที่สอง (Wan, 2014) การนำอุปลักษณ์เข้าไปในการเรียนการสอนสามารถพัฒนาการเขียนภาษาที่สองได้ (Thu, 2019) การนำระบบมโนทัศน์และอุปลักษณ์เข้าไปในกิจกรรมการสอนสามารถพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณ์และความคล่องทางมโนทัศน์ได้ และเพิ่มความหนาแน่นของอุปลักษณ์ในสารที่ผลิตได้ (Hashemian & Nezhad, 2007) ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับมโนทัศน์และอุปลักษณ์ในภาษาที่สองเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมด้วยคำอธิบายการถ้อยความหมายของ

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ และแหล่งที่มาของมโนทัศน์ โดยเฉพาะอุปลักษณ์ที่ต่างกับภาษาที่หนึ่งของผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอน หรือการสื่อสารของผู้สอนอาจจะตั้งใจสอดแทรกอุปลักษณ์เพื่อให้ให้นักศึกษาได้โอกาสเพิ่มเติมในการสัมผัสอุปลักษณ์ แต่ควรหลีกเลี่ยงการใช้อุปลักษณ์ที่ซับซ้อนมากเกินไป เพราะอาจจะเป็นอุปสรรคของการสื่อสารได้ (MacArthur, 2010) นอกจากนี้ควรเรียบเรียงบทเรียนบทหนึ่ง ที่สอนอุปลักษณ์และมโนทัศน์โดยเฉพาะ อาจจะประกอบด้วยอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่พบบ่อยในภาษาที่สอง รวมถึงรูปภาพแสดงอุปลักษณ์กับมโนทัศน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการพิจารณาผลการวิจัยและอภิปรายผล ผู้วิจัยตั้งข้อสันนิษฐานว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ภาษาไทยที่ต่างกับนักศึกษาชาวจีนน่าจะมีกระบวนการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ที่ต่างกัน ซึ่งสรุปได้เป็นสามรูปแบบ ได้แก่ 1) นักศึกษาจดจำความหมายเชิงอุปลักษณ์ของถ้อยคำอุปลักษณ์ในฐานะความหมายประจำรูปและจดจำบริบทที่ใช้โดยไม่ได้ผ่านกระบวนการทางมโนทัศน์ เช่น คำว่า “ป้องกัน” 2) การแปลอุปลักษณ์ที่คุ้นเคยแล้วในภาษาที่หนึ่งเป็นภาษาที่สอง โดยไม่ได้ผ่านกระบวนการทางมโนทัศน์ในขณะที่นำมาใช้ในภาษาที่สอง เช่น “สามปีนี้เหมือนฤดูขโมย” ซึ่งคำว่า “ขโมย” ในภาษาจีนปรากฏในบริบทโควิด 19 ค่อนข้างมากแต่ไม่ค่อยพบเจอในภาษาไทย และ 3) ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ในวงความหมายต่างกันในขณะที่ต้องการสื่อสาร โดยใช้ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สองในการประมวลความคิดก็ได้ และส่งออกมาเป็นภาษาที่สอง เช่น “ชีวิตเหล่านั้นเหมือน เราทำผิดอะไรกำลังโดนโทษอยู่” คำว่า “โทษ” ในบริบทโควิด 19 ไม่ค่อยพบในภาษาไทย และพบน้อยมากในภาษาจีนเช่นกัน จึงน่าจะเกิดมาจากผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างสองวงความหมายในขณะที่เขียนเรียงความ อย่างไรก็ตาม ข้อคิดดังกล่าวเป็นเพียงข้อสันนิษฐานของผู้วิจัย จึงเสนอให้มีการวิจัยอย่างเป็นระบบและการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ศึกษาการประมวลความคิด กระบวนการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ของอุปลักษณ์ในภาษาที่สอง เพื่อเปิดเผยรูปแบบกระบวนการผลิติดุลักษณ์ของผู้เรียนภาษาที่สองอย่างชัดเจน และน่าจะเกิดผลประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนได้อย่างมาก
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์ที่ผลิตโดยผู้เรียน

ภาษาไทยชาวจีนกับคนไทย เพื่อแสดงให้เห็นช่องว่างระหว่างผู้เรียนชาวจีนกับคนไทย และเป็นแนวทางพัฒนาความสามารถทางอุปนิสัยของผู้เรียนชาวจีน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบอุปนิสัยภาษาไทยที่ผลิตโดยผู้เรียนจากหลายชาติ เช่น ผู้เรียนชาวจีน ผู้เรียนชาวเกาหลี เพื่อศึกษาภาษาที่หนึ่งและวัฒนธรรมที่ต่างกันของผู้เรียนมีผลต่อความสามารถทางอุปนิสัยโดยเฉพาะการผลิตอุปนิสัยอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์นพวรรณ สังข์หอ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

References

- Aleshtar, M. T., & Dowlatbadi, H. (2014). Metaphoric competence and language proficiency in the same boat. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1895–1904. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.620>
- Chen, L. (2016). A review of overseas studies on metaphorical competence: Retrospect and prospect (国外隐喻能力研究综述—回眸与前瞻). *Foreign Languages Research*, 33(4), 22–26. [in Chinese]
- Danesi, M. (1993). Metaphorical competence in second language acquisition and second language teaching: The neglected dimension. In J. E. Alatis (Ed.), *Language, Communication, and Social Meaning* (pp. 489–500). Georgetown University Press.
- Danesi, M. (1995). Learning and teaching languages: The role of “conceptual fluency”. *International Journal of Applied Linguistics*, 5(1), 3–20. <https://doi.org/10.1111/j.1473-4192.1995.tb00069.x>
- Danesi, M. (2003). *Second language teaching: A view from the right side of the brain*. Kluwer Academic.
- Danesi, M. (2016). Conceptual fluency in second language teaching: An overview of problems, issues, research findings, and pedagogy. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 5(1), 145–153. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.5n.1p.145>
- Gardner, H., & Winner, E. (1978). The development of metaphoric competence: Implications for humanistic disciplines. *Critical Inquiry*, 5(1), 123–141.
- Hashemian, M., & Nezhad, M. R. T. (2007). The development of conceptual fluency and metaphorical competence in L2 learners. *Linguistik Online*, 30(1), 41–56. <https://doi.org/10.13092/lo.30.548>
- Johnson, J., & Rosano, T. (1993). Relation of cognitive style to metaphor interpretation and second language proficiency. *Applied Psycholinguistics*, 14(2), 159–175. <https://doi.org/10.1017/S014271640000953X>
- Kasper, G. (1992). Pragmatic transfer. *Second Language Research*, 8(3), 203–231. <https://doi.org/10.1177/026765839200800303>
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press.
- Lin, C. (2022). A study of Chinese metaphor comprehension competence and affecting factors of Thai university students (การวิจัยด้านความสามารถในการเข้าใจอุปนิสัยภาษาจีนและปัจจัยที่มีอิทธิพลของนักศึกษาไทย). *Journal of Liberal Arts, Thammasat University*, 22(3), 294–323. <https://doi.org/10.14456/lartstu.2022.42>
- Littlemore, J. (2001). Metaphoric competence: A language learning strength of students with a holistic cognitive style? *TESOL Quarterly*, 35(3), 459–491. <https://doi.org/10.2307/3588031>
- Littlemore, J., Krennmayr, T., Turner, J., & Turner, S. (2014). An investigation into metaphor use at different levels of second language writing. *Applied Linguistics*, 35(2), 117–144. <https://doi.org/10.1093/applin/amt004>
- Littlemore, J., & Low, G. (2006). Metaphoric competence, second language learning, and communicative language ability. *Applied Linguistics*, 27(2), 268–294. <https://doi.org/10.1093/applin/aml004>
- Low, G. D. (1988). On teaching metaphor. *Applied Linguistics*, 9(2), 125–147. <https://doi.org/10.1093/applin/9.2.125>

- Lu, Q., & Deignan, A. (2024). Unconventional metaphor use in the writing of Chinese learners of English. **Sage Open**, 14(2). <https://doi.org/10.1177/21582440241252293>
- MacArthur, F. (2010). Metaphorical competence in EFL: Where are we and where should we be going? A view from the language classroom. **AILA Review**, 23(1), 155–173. <https://doi.org/10.1075/aila.23.09mac>
- Nacey, S. (2017). Metaphor comprehension and production in a second language. In E. Semino & Z. Demjén (Eds.), **The Routledge handbook of metaphor and language** (pp. 503–515). Routledge.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2025). **Total number of students in the second semester of academic year 2025, classified by institution / institution group / sex / level of education / faculty / (for international (students degree program and academic year level))** (นักศึกษาารวม ปีการศึกษา 2568 ภาคเรียนที่ 2 ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน / กลุ่มสถาบัน / เพศ / ระดับการศึกษา / คณะ / (เฉพาะนักศึกษาต่างชาติ (ข้อปริญญญา / ชั้นปี))). https://info.mhesi.go.th/stat_std_all.php?search_year=2568
- Pollio, H. R., Barlow, J. M., Fine, H. J., & Pollio, M. R. (1977). **Psychology and the poetics of growth: Figurative language in psychology, psychotherapy, and education**. Lawrence Erlbaum Associates.
- Pollio, H. R., & Burns, B. C. (1977). The anomaly of anomaly. **Journal of Psycholinguistic Research**, 6(3), 247–260.
- Pollio, H. R., & Smith, M. K. (1979). Sense and nonsense in thinking about anomaly and metaphor. **Bulletin of the Psychonomic Society**, 13(5), 323–326. <https://doi.org/10.3758/BF03336884>
- Sabet, M. K., & Tavakoli, M. (2016). Metaphorical competence: A neglected component of communicative competence. **International Journal of Education & Literacy Studies**, 4(1), 32–39. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.4n.1p.32>
- Thu, N. T. H. (2019). Using metaphor in EFL classroom to enhance writing skills: A case study. **International Journal of Humanity Studies**, 3(1), 1–13. <https://doi.org/10.24071/ijhs.2019.030101>
- Wan, W. (2014). Constructing and developing ESL students' beliefs about writing through metaphor: An exploratory study. **Journal of Second Language Writing**, 23, 53–73. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2014.01.002>
- Wang, J., & Sun, Y. (2020). How is Chinese English learners' L2 metaphoric competence related to that at of L1? An E-prime-based multi-dimensional study. **International Journal of English Linguistics**, 10(4), 115–123. <https://doi.org/10.5539/ijel.v10n4p115>
- Xie, X. (2023). **Metaphors related to COVID-19 in Thai and Chinese** (อุปลักษณเกี่ยวกับโควิด 19 ในภาษาไทยและภาษาจีน) [Master's thesis, Kasetsart University]. Kasetsart University Library Network. <https://www.lib.ku.ac.th/KUthesis/2565/xin-xie-all.pdf>
- Xu, B., Yu, Q., & Yuan, F. (2014). A rationale analysis of the relationship between metaphorical competence and language competence (隐喻能力与语言能力关系的理据分析). **Foreign Languages Research**, 31(1), 47–50. [in Chinese]
- Xu, B., & Yuan, F. (2012). A review of metaphorical competence studies in the last 30 years. **Journal of PLA University of Foreign Languages**, 35(6), 34–39.
- Xu, B., Yuan, F., & Wang, L. (2012). An empirical study of the relationship between cognitive style and metaphor comprehension. **Shandong Foreign Language Teaching**, 33(4), 56–61.
- Yang, C. (2023) Problems and improvement strategies in non-major Thai language teaching in Chinese universities under the “Belt and Road” initiative (“一带一路”背景下高校非专业泰语教学中存在的问题及改进策略). **New Curriculum Research**, 20(30), 108–110. [in Chinese]

- Yuan, F. (2016). A comparative study of metaphor production competence between different groups of subjects of various English levels. **Foreign Language Academic**, 4, 17–26.
- Yuan, F. (2020). A review of the research on metaphoric competence. **Modern Linguistics**, 8(2), 162–171.
- Yuan, F., & Guo, T. (2014). A comparative study of metaphor interpretation competence between different groups of subjects of various English levels. **Foreign Language Research**, 37(5), 101–106.
- Yuan, F., & Xu, B. (2019). A comparative study of metaphorical output through writing by university students of various English levels. **Foreign Language Education in China**, 2(2), 63–72.
- Yuan, F., Xu, B., & Wang, L. (2012). On the definition of metaphorical competence. **Foreign Language Education**, 33(5), 1–7.
- Yuan, F., & Zhang, X. (2015). A comparative study of conceptual metaphor induction competence between different groups of subjects of various language proficiency levels. **Foreign Language Learning Theory and Practice**, 37(2), 7–12.
- Zhou, X., Younas, M., Omar, A., & Guan, L. (2022). Can second language metaphorical competence be taught through instructional intervention? A meta-analysis. **Frontiers in Psychology**, 13, Article 1065803. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1065803>